

ЗАТВЕРДЖЕНО
Методичною радою
університету
від 26.02.2020
(протокол №5)

Силабус
навчальної дисципліни
Медіапсихологія
2025-2026 навчальний рік

Освітньо-професійна програма: психологія.

Спеціальність: С4 психологія

Галузь знань: С Соціальні науки, журналістика та інформація (05 Соціальні та поведінкові науки)

Рівень вищої освіти: перший рівень

Викладач (і)	Стрільчук Оксана Володимирівна
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/strilchuk-oksana-volodymyrivna/
Контактний тел.	0963048251
Е-mail викладача:	bumby@ukr.net
Графік консультацій	Четвер 13.00-14.00/субота 12.00-13.00 через тиждень

Обсяг курсу на поточний навчальний рік (заочна форма навчання):

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
5/150	20	18	112	залік

Семестр: осінній

Мова навчання: українська

Ключові слова: інтернет-середовище, психологічний вплив вплив, Медіаграмотність, медіосвіта, медіаконтент, медіапростір, медіазалежність, фейк, штучний інтелект, інформаційна війна, психічне зараження, маніпуляція, пропаганда, інтернет-середовище, критичне мислення.

Мета курсу: ознайомити студентів з основними теоретичними та психологічними засадами функціонування медіапростору; розкрити психологічні особливості суб'єкт-суб'єктної та суб'єкт-об'єктної взаємодії в медіапросторі, сформувати навички виявлення та протидії психологічному впливу в медіапросторі; розвинути уміння та навички продуктивного користування медіапростором.

Предмет вивчення: соціально-психологічні засади функціонування медіапростору, знання та психологічні навички протистояння психологічному впливу в медіапросторі.

Компетентності та програмні результати навчання:

Компетентності та програмні результати навчання:

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
<p>ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК6.</p> <p>Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії,</p> <p>ЗК9. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного</p>	<p>ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.</p> <p>ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.</p> <p>ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.</p> <p>ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.</p> <p>ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.</p> <p>ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.</p> <p>ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.</p> <p>ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.</p> <p>ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх</p>

<p>відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК12. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.</p> <p>ЗК 13. Здатність діяти в умовах загроз життю та здоров'ю, застосовуючи базові військові знання, навички самозахисту та домедичної допомоги для забезпечення особистої та колективної безпеки</p> <p>СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.</p> <p>СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.</p> <p>СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання).</p> <p>СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.</p> <p>СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.</p> <p>СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.</p> <p>СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати,</p>	<p>розв'язання (зокрема, щодо організації заходів раннього втручання).</p> <p>ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.</p> <p>ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій (в т.ч. у роботі з особами, що отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни).</p> <p>ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.</p> <p>ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.</p> <p>ПР14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.</p> <p>ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.</p> <p>ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.</p> <p>ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.</p> <p>ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення)</p>
--	---

<p>формулювати аргументовані висновки та рекомендації.</p> <p>СК8. Здатність організувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову, в т.ч. особам, які отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни).</p> <p>СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту. СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.</p> <p>СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.</p>	<p>та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.</p> <p>ПР 19. Демонструвати навички застосування базових військових знань, прийомів самозахисту та домедичної допомоги для забезпечення особистої та колективної безпеки</p>
---	--

Зміст курсу:

Модуль 1. Поняття медіапсихологія.

Тема 1. Психологічні та соціально-психологічні засади функціонування медіапростору. Поняття медіапсихології, історія виникнення медіа, класифікація медіа, основні зарубіжні та вітчизняні концепції медіа (М. МакЛюен, Л. Мастерман, Ж. Бодріяр та теорія симулякрів, М. Фуко, Л. Найдьонова, О. Вознесенська). Характеристика інтернет простору як провідного глобального медіаканалу. Пасивна та активна форми взаємодії з інтернет-простором.

Тема 2. Людина як об'єкт та суб'єкт взаємодії з медіа. Характеристика основних інструментів впливу на людину з боку традиційних та сучасних ЗМІ. Реклама як форма впливу та рекламні інструменти впливу. Радіо та телебачення як традиційні аудіовізуальні медіа з односторонньою формою взаємодії з аудиторією (творець-споживач). Інтернет середовище та соціальні мережі як форма інтерактивної участі користувача у споживанні та творенні медіаконтенту (творець-споживач-творець). Психологічна та соціально-психологічна характеристика особливостей творення медіаконтенту професіоналами та аматорами споживачами. Психологічні відмінності сприйняття професійного та аматорського контенту.

Тема 3. Механізми та інструменти психологічного впливу медіа. Характеристика психологічної дії механізмів психічного зараження, навіювання та наслідування в інтернет-просторі. Психологічні особливості маніпуляції в інтернет-просторі. Зміна когнітивної, афективної та поведінкової сфер особистості під впливом медіа. Поняття потокового стану свідомості. Соціально-психологічна характеристика феномену блогерства. Психологічний аналіз девіантної поведінки в інтернет просторі. Феномен медіазалежності та його небезпеки для особистості.

Головні ознаки пропаганди. Технології пропаганди. Мета пропаганди. Розпізнавання та протидія пропаганді. Критерії оцінки ефективності соціального впливу.

Модуль 2. Глобальний вплив медіа.

Тема 1. Сучасні медіа як інструмент масового соціального впливу через засоби масової інформації. Гібридна війна як нова форма деструктивного масового психологічного впливу. Феномен постправди та її характеристика згідно поглядів Г. Почепцова. Поняття інформаційної війни та її інструментів: фейки, мова ворожнечі. Психологічна характеристика та замкнене коло мови ворожнечі. Психологічні та соціально-психологічний аналіз зміни споживацької поведінки користувачів під впливом соціальних мереж. Цінності інтернет медіапростору та їх вплив на глобальну ціннісну парадигму.

Тема 2. Психологічні навички протидії негативному впливу медіа. Поняття медіаграмотності та медіакультури. Медіагігієна в інтернет-просторі як спосіб уникнення маніпуляцій та збереження ментального здоров'я. Поняття швидкого та повільного мислення за Д. Канеманом. Розвиток критичного та аналітичного мислення як інструментів збалансування впливу інтернет-простору на емоційну сферу особистості.

Методи навчання: Поєднання традиційних і нетрадиційних методів навчання з використанням інноваційних технологій: лекції (тематична/проблемна), практичні, пояснення, ілюстрування, проблемна бесіда, метод ситуацій, дискусія, «мозковий штурм», робота в малих групах, виконання практичних вправ та ін.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Політика щодо дедлайнів та перекладання. Своєчасне виконання самостійної роботи є обов'язковим. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені (незадовільні оцінки) відбуваються на консультаціях згідно графіку.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувачі вищої освіти дотримуються правил академічної доброчесності згідно Положення про академічну доброчесність у БДПУ. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем.

Політика щодо відвідування. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають лекції і практичні заняття курсу. У будь-якому випадку здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: Вивчення курсу потребує використання офісних програм призначені для основної маси користувачів.

Система оцінювання та вимоги:

Максимальна сума балів буде складати 100.

Максимальна кількість балів за поточне оцінювання – 50 (враховуючи бали за виконання завдань самостійної роботи і творчого завдання)

Максимальна кількість балів за іспит (тестові завдання) – 50 балів.

Форма звітності у I семестрі: іспит

При оцінюванні кожного змістового модуля враховуються такі основні елементи навчальної діяльності студента:

- 1. Відповідь на практичному занятті максимально 2 бали.**
- 2. Виконання самостійної роботи максимально 6 балів.**
- 3. Виконання творчого завдання до 20 балів.**

1. Бали за участь та відповіді на практичному занятті:

2 бали отримує студент, який виявив всебічні, систематичні і глибокі знання навчально-програмового матеріалу теми, послідовно та логічно, у повному обсязі розкрив зміст питання, вільно володіє термінологією, орієнтується у попередньому матеріалі, правильно відповідає на додаткові питання, робить висновки; виявляє ініціативність і активність у роботі з практичним матеріалом; здійснює самоаналіз

1.5 бали отримує студент, який виявив повне знання навчального матеріалу теми, послідовно та логічно, розкрив зміст питання, вільно володіє термінологією, правильно відповідає на додаткові питання, робить висновки; активний у роботі з практичним матеріалом; здійснює самоаналіз

1 бал отримує студент, який виявив певні знання навчального матеріалу теми, розкрив зміст питання, але не послідовно й не в повному обсязі, володіє термінологією, не завжди правильно відповідає на додаткові питання, має труднощі у формулюванні висновків: виявляє малу активності у роботі з практичним матеріалом; не здійснює самоаналіз

0.5 балів отримує студент, який виявив прогалини у знаннях навчально-програмного матеріалу теми, припускає помилки у розкритті змісту питання, має труднощі у розкритті змісту термінів, формулюванні висновків, не орієнтується у попередньому матеріалі. не виявляє активності у роботі з практичним матеріалом; не здійснює самоаналіз

2. Бали за виконання самостійної роботи з теми (максимально 6 балів):

4 бали – повне, правильне, логічне розкриття теми самостійної роботи.

1 бал – лаконічність, змістовність матеріалу, власна точка зору

1 бал – дотримання норм форматування тексту.

3. Виконання творчого завдання (максимально 20 балів):

10 балів – включення всіх елементів, їх змістовність, відповідність тематики тренінгу;

10 балів – креативність, творчий підхід, дизайн презентації/постера

Система оцінювання

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B

65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	X (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Максимальна оцінка навчальних досягнень студента

- 1) Максимальна сума балів поточного контролю (практичні та самостійні роботи) – 50 балів.
- 2) Максимальна сума балів підсумкового контролю (екзамен) – 50 балів.
- 3) Максимальна сума балів за навчальну дисципліну (підсумкове оцінювання) – 100 балів.

Список рекомендованих джерел Основні

1. Зоря Ю. М. Медіаграмотність та STEM-освіта: виклики та можливості: навчально-практичний посібник. — Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2024. – 98 с.
2. Найдюнова Л. А., Вознесенська О. Л., Мироненко Г. В., Найдюнов М. І., Обухова Н. О., Чаплінська Ю. С., Череповська Н. І., Шишко Н. С. Соціально-психологічні та психолого-педагогічні засади організації медіаосвіти молоді : монографія. – Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2022
3. Почепцов Г. Токсичний інфопростір. Як зберегти ясність мислення і свободу дії. Vivat. 2021 р. 384 С.
4. Почепцов Г. Сучасні інформаційні війни. Наш формат. 2015. 497 С.
5. Ревера І. І., Титаренко Т. М., Слюсаревський М. М. та ін. Основи соціальної психології : підручник для ВНЗ. Київ : Талком, 2021. 472 с.
<https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/724248/1/Основи%20соц.%20психології.%20підручник.pdf>
6. Скулиш Є. Д. Сугестивні технології маніпулятивного впливу. Скіф. Київ. 2023. 248 С.
7. Субашкевич І. Р. Формування медіаосвіченості студентської молоді : монографія / І. Р. Субашкевич. — Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2019. – 249 с.
8. Френкель Ш., Кан С. Огидна правда. Facebook за лаштунками боротьби за першість. Vivat. 2022. 336 С.
9. Фарагані Н. А. Битва за твій мозок. Київ. 2024. Артхаус. 232 С.

Додаткові

1. Канеман Д. Мислення швидко і повільне. Наш Формат. 2017. 480 С.
2. Мороз О. Нація овочів? Як інформація змінює мислення і поведінку українців. Київ. Yakaboo Publishing, 2021. – 288 с.
3. Петрик В. М., Гнатюк Г. О., Смірнов О. А. Сучасні технології нейролінгвістичного програмування. Київ. ЦУЛ. 2021. 200 С.

4. Санстейн К. Талер Р. Поштовх. Як допомогти людям зробити правильний вибір. Наш Формат. 2017. 312 С.
5. Rich, Grant J.; Kumar, V. Krishna; Farley, Frank H. Handbook of Media Psychology: The Science and The Practice. — Cham : Springer, 2024. — XXVI, 273 с. [SpringerLink](#)
6. Stever, Gayle S.; Giles, David C.; Cohen, J. David; Myers, Mary E. Understanding Media Psychology. — New York / London : Routledge, 2022. — 400-450 с. [loyalistlibrary.com](#)
7. Van der Linden, Sander. Foolproof: Why We Fall for Misinformation and How to Build Immunity. — London : HarperCollins, 2023.
8. Aleksic, Adam. Algospeak: How Social Media Is Transforming the Future of Language. — New York : Knopf, 2025. — 256 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://library.bdpu.org.ua/> Бібліотека БДПУ
2. <http://www.nbuv.gov.ua/> Національна бібліотека імені В. І. Вернадського
3. <http://nplu.org/> Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого
4. <http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe>
C21COM=F&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB Електронна бібліотека
“УКРАЇНКА”
5. <https://zounb.zp.ua/> Запорізька обласна універсальна наукова бібліотека
6. <https://kdket.lcloud.in.ua/ebook/224> Навчальна хмара. Електронні підручники.